

۱۴۶۹۴۴۶
۹۵, ۱۱, ۲۱

به نام خداوند بخشنده مهربان

نظریه‌های رشد حرکتی و نقد آنها

دکتر ابوالفضل ع. ب. عامری
دانشیار دانشگاه تهران

دکتر سید کاووس عباسی
دکتری تخصصی تربیت بدنی دانشگاه تهران

نشر علم و حرکت

سرشناسه	: عرب عامری، الهه، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور	: نظریه‌های رشد حرکتی و نقد آنها/ الهه عرب عامری، سیدکاوس صالحی.
مشخصات نشر	: تهران: علم و حرکت، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۱ ص.: مصور، جدول.
شابک	: ISBN 978-600-5543-68-1
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا.
یادداشت	: کتابنامه: ۲۰۹-۲۱۱.
موضوع	: مهارت‌های حرکتی — راهنمای آموزشی (عالی) Motor ability -- Study and teaching (Higher)
موضوع	: حرکت‌آموزی — راهنمای آموزشی (عالی) Movement education -- Study and teaching (Higher)
موضوع	: تربیت بدنی — راهنمای آموزشی (عالی) Physical education and training -- Study and teaching (Higher)
شناسه افزوده	: صالحی، سیدکاوس، ۱۳۶۵-
رده‌بندی سکره	: ۱۳۹۵ عن ۴/ع BF۳۹۵
رده‌بندی دیوئی	: ۱۵۲/۳
شماره کتابشناسی	: ۱۰۱۰۶۲

این اثر مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه کتبی ناشر، حروفچینی، چاپ مجدد، چاپ افست، چاپ دیجیتال، فتوکپی و انواع دیگر چاپ و تکثیر، نشر، پخش و یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران - سه راه طالقانی، خیابان خواجه نصیر طوسی، خیابان شهید محمدعلی مقدم،
پلاک ۷۹ طبقه سوم • تلفن‌های ۴-۷۷۵۲۵۶۸۲ • فکس ۷۷۶۳۲۷۰۹
وبگاه: www.elmoharekat.com • ایمیل: elmoharekat@gmail.com

نظریه‌های رشد حرکتی و نقد آنها

دکتر الهه عرب عامری، دکتر سیدکاوس صالحی

حروف‌نگار و صفحه‌آرا: فیروزه خسروشعار

طراح جلد: واگنریک شاهوردی

نشر علم و حرکت

چاپ اول، ۱۳۹۵ - تعداد ۲۰۰ نسخه

«همه حقوق برای ناشر محفوظ است»

قیمت ۱۶۵۰۰ تومان

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۴۳-۶۸-۱ ISBN: 978-600-5543-68-1

مقدمه مؤلفان

به جرأت می‌توان گفت که تمامی علوم مبانی فکری و نظری دارند؛ بدین معنی که یافته‌های علمی بر اساس نظریه یا نظریه‌هایی به وجود آمده‌اند. حوزه رشد و تکامل حرکتی نیز به عنوان یک زیر مجموعه از تربیت بدنی که ریشه در روان‌شناسی رشد دارد، از این موضوع استثناء نیست. با توجه به تفکیک شاخه‌های تربیت بدنی و به وجود آمدن مجموعه‌ای از رشته‌های تخصصی، مطالعه و تحقیق در خصوص بنیان‌ها، نظریه‌ها، روش‌ها و رشته‌ها ضروری و پُر اهمیت به نظر می‌رسد.

کتاب **نظریه‌های رشد حرکتی و نقد آنها**، با هدف پوشش دادن بخشی از این نیاز به بررسی و توضیح مفاهیمی پرداخته است که در برنامه درسی رشته تربیت بدنی شاخه رفتار حرکتی - رشد حرکتی مقطع کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی در نظر گرفته شده است. به علاوه به عنوان منبع مستند، می‌تواند برای محققان و متخصصان علوم تندرستی، روان‌شناسی رشد، والدین، مربیان کودک، برنامه‌ریزان و سایر مسئولین چارچوب‌ها، راهکارها و ارتباطات با رشد و رشد حرکتی فراهم کند. این کتاب بدون آنکه دانشجویان و اساتید ارجمند را از مراجعه به کتاب‌ها و منابع دیگر در این موضوع بی‌نیاز کند، می‌کوشد نیاز به مطالعات عمیق و گسترده را فراهم کند. مدرس این درس باید علاوه بر تسلط نسبتاً کامل در روان‌شناسی رشد، رشد و تکامل حرکتی، و علوم حرکتی، اطلاعات مؤثری در ارتباط با علوم رفتاری و فلسفی داشته باشد و گرنه تدریس بر سر موفقی آن دشوار خواهد بود.

در این مجموعه در بحث در خصوص نظریه‌ها سعی بر آن شده تا توجه به چارچوب‌های هر نظریه، توجه اصلی بر حرکت و رشد حرکتی در نوزادی، کودکی، نوجوانی و به طور کلی در طول عمر باشد. بر اساس دوره‌های رشد حرکتی که توسط کلارک و ویتال تقسیم‌بندی شده‌اند، در بخش اول این کتاب، ابتدا یکی از اولین رویکردها که از علاقه به حرکات جنین در اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن بیستم نشأت گرفته است؛ یعنی نظریه بالیدگی و رشتی‌گزین مورد بررسی قرار گرفت. سپس دیدگاه توصیفی - تبیینی معرفی شده است.

بخش دوم کتاب به معرفی نظریه‌های شناختی و اجتماعی رشد حرکتی با معرفی نظریه پیاژه، برنشتاین، ویگوتسکی، فروید، اریکسون و هایگورست اختصاص دارد.

در بخش سوم کتاب، نظریه‌های بوم‌شناختی و رویکردهای در حال ظهور مطرح شده‌اند. در این بخش نظریه سیستم‌های پویا با معرفی تمام انشعابات آن مورد توجه قرار گرفته است.

نهایتاً در بخش پایانی کتاب، به توصیف مدل‌ها و نظریات ویژه رشد حرکتی شامل نظریه

ادراکی - حرکتی کفارت و نظریه سازماندهی مجدد سیستم عصبی دلاکاتو، مدل نیوول، گالاهو، کلارک و متکالف و... که سهم عمده‌ای در درک و فهم این رشته از مطالعه داشته‌اند، پرداخته شده است.

امید است هم دانشجویان و اساتید تربیت بدنی و رفتار حرکتی و هم خوانندگان از دیگر رشته‌ها، در این مجموعه مطالب مورد علاقه خود را پیدا کنند.

در پایان با این‌که در تهیه این اثر از منابع معتبری استفاده شده است اما مؤلفان آن را خالی از اشکال نمی‌دانند. لذا از همه دانشجویان و اساتید و کارشناسان خواهشمندیم که با دیدی انتقادی به آن نگرسته - نظرات، انتقادات و پیشنهادات ارزشمند خود را به مؤلفان یا به آدرس انتشارات علم و حرکت ارسال نمایند تا در چاپ‌های بعدی کتاب اصلاح شود.

الله عرب عامری - سید کاوس صالحی

فهرست مطالب

بخش اول: نظریه‌های بالیدگی و توصیفی رشد حرکتی

فصل ۱: مقدمه و معرفی بنیان‌های نظری رشد حرکتی	۹
مقدمه	۹
نظریه چیست؟	۹
نظریه رشد چیست؟	۱۲
طبقه‌بندی کلی روش‌های نظری در رشد حرکتی	۲۲
فصل ۲: دیدگاه بالیدگی - نظریه رشدی گیزل	۲۹
دیدگاه بالیدگی	۲۹
نظریه رشدی گیزل	۳۰
مطالعه الگوها	۳۲
فصل ۳: دیدگاه توصیفی - تبیینی	۴۵

بخش دوم: نظریه‌های شناختی و اجتماعی رشد حرکتی

فصل ۴: نظریه رشدی - شناختی مراحل حساس یا برجسته - پیازه	۶۱
زان پیازه و رشد شناختی	۶۱
مراحل رشد پیازه	۶۴
دیدگاه‌های نوپیاژه‌ای و پردازش اطلاعات درباره رشد	۷۶
فصل ۵: نظریه پردازش اطلاعات	۷۹
مدل‌های پردازش اطلاعات	۸۲
فصل ۶: نظریه تاریخی - اجتماعی و یگوتسکی در خصوص رشد شناختی	۸۹
رشد چگونه اتفاق می‌افتد؟	۹۰
یگوتسکی علیه پیازه	۹۶
فصل ۷: نظریه روان‌تحلیلی مرحله - سطح زیگموند فروید	۱۰۳
فصل ۸: نظریه مرحله - سطح اریک اریکسون و نظریه تکاملی رابرت هاویگورست	۱۱۵
اریک اریکسون	۱۱۷

بخش سوم: نظریه‌های بوم‌شناختی و رویکردهای در حال ظهور

فصل ۹: نظریه بوم‌شناختی ادراک-عمل گیبسون	۱۲۹
رویکرد بوم‌شناختی	۱۲۹
فصل ۱۰: نظریه بوم‌شناختی شاخه سیستم‌های پویا	۱۳۹
ظهور الگوهای حرکتی جدید	۱۴۱
دیدگاه سیستم‌های پویا در رابطه با رشد حرکتی طفل	۱۴۷
فصل ۱۱: نظریه بوم‌شناختی شاخه تنظیم رفتار (برانفن برنر)	۱۵۳

بخش چهارم: مدل‌های ویژه و نظریه‌های مرتبط با رشد حرکتی

فصل ۱۲: مدل ساء-شنی گالاگو در رشد حرکتی	۱۵۹
شناخت حرکات	۱۵۹
ساعت شنی به جوان-ارگوی در طول عمر	۱۶۷
فصل ۱۳: استعاره کوه رسا در حرکت-ارک و متکالف و مدل نیوول از محدودیت‌ها	۱۷۵
ارزیابی استعاره کوه رسا در رشد حرکتی	۱۸۱
مدل نیوول از محدودیت‌ها	۱۸۱
اجزای مدل	۱۸۴
سیستم‌های محدودکننده سرعت و رابطه‌های چندسطحی	۱۸۷
فصل ۱۴: نظریه ادراکی-حرکتی کفارت، دلاکاتو، گتزن، اس، و هب	۱۸۹
مفهوم ادراکی-حرکتی	۱۸۹
فرضیه حرکت	۱۹۰
دلاکاتو و تسلط نیمکره‌ای	۱۹۴
نظریه دید حرکتی گتمن	۱۹۷
نظریه حرکت آفرینی بارش	۲۰۰
نظریه نوروفیزیولوژیکی آلدینگ هب	۲۰۲
فهرست منابع	۲۰۹